

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/1772-

Dato
6. mai 2025

Dokument 8:244 (2024-2025) – representantforslag om å hindre ukontrollert prisvekst på brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Jeg viser til brev fra Helse- og omsorgskomiteen mottatt 24. april 2025 vedlagt Dokument 8:244 (2024-2025) med representantforslag om å hindre ukontrollert prisvekst på brukerstyrt personlig assistanse (BPA), fra stortingsrepresentantene Marian Hussein, Kathy Lie, Birgit Oline Kjerstad og Freddy André Øvstegård. Forslaget lyder:

1. *Stortinget ber regjeringen øke grensen for laveste sats på egenandeler fra 2 til 3 G samlet inntektsgradert utgiftstak for praktisk bistand og opplæring.*
2. *Stortinget ber regjeringen fremme forslag om makspris på egenandeler knyttet til brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og andre lignende tjenester.*
3. *Stortinget ber regjeringen iverksette en undersøkelse for å avklare om kommunene gjør konkrete vurderinger av forsørgerbyrde, og evne til å dekke personlige behov, når egenandeler fastsettes for enkeltborgere, samt sikre at kommunene har plikt til å gjøre en slik vurdering.*
4. *Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag for å forby prisstigning ut over ordinær lønnsvekst på kommunale tjenester knyttet til likestilling for funksjonshindrede.*

Svar:

Innledningsvis ønsker jeg å presisere at brukerstyrt personlig assistanse (BPA) ikke er noen egen tjeneste, men en måte å organisere kommunale helse- og omsorgstjenester på. I praksis er det tjenestene personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt (jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2, første ledd nr. 6 bokstav b) som organiseres som BPA. Det er følgelig i prinsippet ingen egne finansieringsordninger eller egenandelsbestemmelser for BPA. Egenandelen vil følge av hvilke tjenester kommunen har

tildelt, og vil være den samme uavhengig av om tjenesten er organisert som BPA eller på ordinær måte.

Kommunene fastsetter i dag selv regler for betaling av egenandel og betalingssatser for praktisk bistand og opplæring etter helse- og omsorgstjenesteloven, herunder for BPA, som ikke er til personlig stell og egenomsorg. Kommunene står imidlertid ikke fritt ved fastsettelse av disse egenandelene.

Etter forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester (FOR-2011-12-16-1349) § 9 skal egenandelen ikke overstige kommunens egne utgifter til angjeldende tjeneste (selvkost). Selvkost beregnes til en gjennomsnittlig timelønn for den tjenesten som utføres, tillagt sosiale utgifter samt administrasjonsutgifter som skal utgjøre 10 prosent av timelønnen og sosiale utgifter. Bestemmelsen medfører at betalingssatsene vil kunne variere noe fra kommune til kommune. Dette har sin årsak i at kommunene organiserer og drifter disse tjenestene forskjellig, samtidig som tilgang på personell kan ha konsekvenser for personalkostnadene. Lokale forhold som geografi og demografi vil følgelig medføre at de kommunale prisene for disse tjenestene vil variere.

I forskriften ligger det ytterligere en begrensning ved at egenandelen ikke kan settes høyere enn at tjenestemottaker beholder tilstrekkelig til å dekke personlige behov og bære sitt ansvar som forsørger. Dette krever at kommunen foretar en individuell vurdering i hvert enkelt tilfelle for å sikre at tjenestemottakeren har tilstrekkelig med midler til å kunne forsørge seg selv og de hen har forsørgelsesansvar for.

For ordens skyld skal det understrekes at det ligger en viktig begrensning i forskriften ved at kommunen ikke kan kreve egenandel for tjenester, herunder praktisk bistand, som er til «personlig stell og egenomsorg». Med «personlig stell og egenomsorg» menes hjelp til å stå opp og legge seg, personlig hygiene, toalettbesøk, av- og påkledning, spise, nødvendig tilsyn og tilsvarende grunnleggende behov. Disse tjenestene er altså gratis. Ut fra en samlet vurdering er jeg følgelig av den oppfatning at vi i dag har en forskrift som på tilstrekkelig måte skjermer brukeren mot urimelig egenandel og en urimelig økning av denne.

Dersom husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag er under 2 G, skal den samlede egenandelen for disse tjenestene ikke overstige kroner 240 pr. måned. I lys av de de skjermingsbestemmelsene som fremkommer av ovenstående, ser jeg ikke at det i dag er hensiktsmessig å heve denne terskelen til 3 G.

Jeg kan vanskelig se at det er grunnlag for å iverksette en undersøkelse med sikte på å avklare om kommunene gjør konkrete vurderinger av forsørgerbyrde og evne til å dekke personlige behov. Jeg må kunne forutsette at kommunene forholder seg til de forpliktelser som følger av lov og forskrifter. Videre skal statsforvalteren som tilsynsmyndighet (jf helsetilsynsloven § 4) føre tilsyn med at helse- og omsorgstjenestene er i samsvar med det som er bestemt i lover og forskrifter. Dette medfører at dersom den enkelte tjenestemottaker er av den oppfatning at kommunen ikke i tilstrekkelig grad har hensyntatt de forskriftsfestede

skjermingsbestemmelsene, herunder ikke i tilstrekkelig grad har vurdert de individuelle forhold, kan vedtaket påklages til statsforvalteren i samsvar med bestemmelsene i pasient- og brukerrettighetsloven.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jan Christian Vestre', written in a cursive style.

Jan Christian Vestre